

Соколёнок

2/2013

ЛАЧЫН

ДАГЪЫСТАН РЕСПУБЛИКАЙН КЪОНИ ВУЗЕЙ СА ЙАИХХЪЕ КЪЕККАН УШАХАРШИН ЖУРНАЛ

Гул`нара Керимова

Сёюна Пыта

Са уфтанны юхъанни йыгъыл`.
Чалагахъа зы гьаркынна.
Гивъур ооъаб, бытагъыл` – йивул`,
Сёюна пытайий кыл`на.

Вуккийкын зас тамаше гъааъас,
Явашра - явашра делес хъийхъа.
Ман кар къабыл` дехъа пытайс,
Гывху абкын, оза хъувхъа.

Хайбыше гымыл`бы саъы,
Саркылна зы хивылхъа.
Сёюна пыта сабкыл хъабы,
Гивъурна меб йивулхъа.

ТАБРИК` ГЪЕЕЪЭ

Мартни вузани 5-чил` Исмаилова Аминайн 4-ле сен быкыреехье. Манкъыс джен юхойн йыгъ табрик` гъаъа вод: дек` Насурее, ед` Заирее, сайид кЫнн`и йичее – Хатунее.

Уфтанна вор, уфтанна,
Гайна ичий Амина.
Вас шадвалла аІрзу гъааъа,
Йишда ичий, Амина.

Дюн`йе хошда ихъеджен,
ЙикГбы шадда ихъеджен,
Гыргыни блабышыс,
Ачухын хаІв ихъеджен.

Биссий

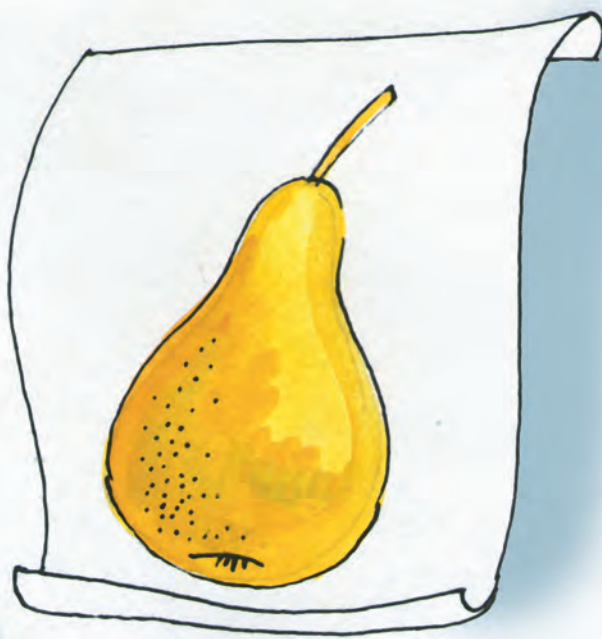
Гийггал чис дацІбы гъаъа,
Къадынбыд ахъа саъа.
Джамее этІий адайле,
Биссеер джулхъа садайле.

Биссий, биссий болтІасий,
Биссий югба гёотасий.
ШынкъааІ йокъубле сабы,
Са ед`, са дек`, балабы.
Чихъа ил`якка баба,
Авхъа гябачче габа.
Биссеер габайл` къадайхъван,
ОІгийлхъа хъадиин ойхъан.
Къаб-къаджахбышее гъаІхаІ,
Къакъарий гъаъас даІхаІ.
Гъивааджесда гъаІйване?
Гойбы гъаъа айванее.
Ушахар чил` аливку,
Гъарункъвее джусда авхъу.
Джохъа аІмаІл`бы хайтда,
Къеквабышке гидатда.
Хыл`епбы гяцІы чІаІрбы,
Эгъес ул`ёду къаІрбы.
Ед`яарше гъааъа гъарай,
Мер баба хъехъе джурай.

ДЖЫІХААІ

Ювел` оо югна джыІхааІ,
КІутІнибышее, воохье хааІ.
Обхъан мана гъаманкъвее,
Шавуссейи ювелхъа,
Илхъечлес югра аІхаІ.

ЮХХЪАН

Сувани йыкьале верыгъ хъигъоочле,
Эгъес йишда хив нуреехъа кІёочле.
Дехъа чІалагбышее шитІ яаршын сесбы,
НикІеенче сугъоца окІбы, кІолесбы.
Тик хъаъы вукІул`бы тІетІ`бы илѐйзар,
ОкІбышди аІреенче вергъелхъа гъойзар.
Дехъа гъар джигеехъа тІетІ`бышын эва,
Чини эвалхъа юххъан хъадыва,
Садайле кабайбы, итІаарер, тІотІар,
Алеедхы хъадайле аКьаІнан шитІ яар.

Т

Аминат Абдумананова

ТАХСИР ҶИХЪА ДЕШ

Хивааршини санчеени мактабее, йокъудъэсди синифеёе хъадаиххъаани ушахаршини арее, шавуни джад фыкыреехъа хъалес дешдий – синифна рагъбаар Шамилеёе, базарни йыгъыл, мактабее инсан джар дешди вахтал илхъечлу къл илхъечлу гъакъвар гъаы, манче ахъа иккечле ва...

Мана иш ваацлавхъа мее, мани синифеёеёе абайленбы мактабна директор, сайыр магъаллима. Манбышди огиыл Шамил вуклул клебчы, са джуваб джад хъидёву илёрзулна. Йыкылалини партайл гивъурни ичеерше манкъус хъал вухъайни мее, эйгъен: «Йишда Шамил сихнарий вор, саныхъа мана кълелеле кычлу мактабеенче карбы хъоухъале ёккан ыхъа, бес мактабее инсан джар дешди вахтал, мана махъа нишисвана ары?» Маниса ушахаршед эйгъен: «Гъоёо, магъаллим, мана сихбы гъаёасва ары ыхъа...».

Шамилеёе мед сес джад гъаы деш. Манке гынкбуна дост Камил кълелилхъа кълалхмышхъа эйгъен: «Магъаллим, Шамилеёе мыса джад сихбы гъаы деш, ёе мыса джад сихбы гъаёас чалышмышхъа деш. Зы щос гъалше хабар гъаёасда, нягъасий манкъвее мана иш къавджу...»

Шамилеёе экда эйгъен: «Дёёаш, Камил, хааиш гъаёа, шавус джаб мана хабар гымааёа». Амма Камилеёе эйгъен: «Зы мана хабар гъаёасда,

гъасре гыргынкбуке ацлахъеджын, нягъасий гъу мактабееёе базарни йыгъыл ары». Манва къайхъы мее, магъаллима делес хъийхъа эйгъен: «Камил, гынна экба хабар гъеёёе, шаклед ацлахъес гъуджоойий маа ыхъа...»

Камилеёе эйгъен: «Шокле, гыргынкбуке ацла водун, къллеле йыгъна огиыл, дерйагъее богъмышхъа, Заремайна дек хъиклу. Мана шокле геёеёе къайджнына. Зас манкъылхъа язух абы. Са йыгъна манчиле гыхъад шы йишди синифын клазет кыккы, маа Зареймайн до ыхъа, тугъмаит обклунийнбишди арее, дарсбы югда хъыдадаиххъала, сайыд дарсбы къайккыва. Манкъыле махулдыд дек хъиклува хаджалат ыхъаний, гъала сайыд мани клазетее джен до къаджы, гъалад писданий ихъес...». Шамилеёе ман клазет дюгул гъаёасва мактабееёе иккечлес ёккыйкын, амма къаравулее мана ахъа кыидийккына. Эхъа хъыхъа мее, Шамилеёе явашда къл илхъечлу ачмыш гъаёас ёккыйкын, йиджме ман къл итумда вод ыхъа, хыл хъидхъыр мее, ман кълулид гъадкбурийн. Мани ишил алла Шамилике сихнарий ва эгъес ёккан деш, ши гыргыни достарше пыл саы, махъан айне алищесын...»

Камилеёе джуна гаф таам гъавъу мее, магъаллимее эйгъен: «Шамил,

къочах бала, гъугъаКлена доствор, вас ааферин. Заремайлхъа язух абы, гъу ман кар гъаъы вод, амма гъу засахъа хъары, мана хабар зас гъавъуйнхый, гъалад йугданий ихъес. Зы вас кумаг гъаъасынний ман кЛазет` дюгул` гъаъас. Бах сайыд маКхуДын кар ихъеэ, закЛе эгъе, шы саджигее ман

ишбы таам гъаъасынбы. Синифеебын гыргын ушахар къелилхъа сугъооцу увгыйн: «Багъыш гъеъэ Шамил`, ши фыкырашмиш девхъа вакЛе сихнарийва увгъу. Сагъол Шамил`, гъу гъаКлена дост вор...!»

Урусни мизеле йыхъ-сумылхъа саакЛал гъавъуна - Ш.Бабаева.

РАСУЛ БАБА

Дагъыстаныс лайикъна дих гъу ыхъа,
Вака барабарна мерна тай дехъа.
Гыргыни дюн`йейл` джар гъу ацла ыхъа,
Гъу йишда хаіне вор, ай Расул баба.

Дагъамни вахталир гъамбаз Ватанна,
Шаир ыхъа гъар вахтал` оІртаІх дердена.
Къаебы хъоданбы, сува маттоохъе,
Мыса джаб девхъена сува дердена.

Лигеедын къырышбы – ишина заІгъмаІт.
ГъаІшде мее гъавъуна бар воб заІгъмаІтна.
Акъвеедын къырышбы – элина гыІрмаІт,
Югвалла гъавъийни элис заІгъмаІтна.

Дагъыстаныс лайикъна дих гъу ыхъа,
Вака барабарна мерна тай дехъа.
Гыргыни дюн`йейл` джаб гыІрмаІтыб вухъа,
Гъу йишда хаіне вор, ай Расул баба.

ЮХХЪАНБЫ ХЪООИ

Зас юххъануд геед ыккан,
Зас нишысынна кыџдим.
Вас кыџдимуд геед ыккан,
Вас кџалядаччен кыџдим.

Дурнабышди кџанатбышыл,
Алихы ааџса сувабышылхџа.
Мыкџан хџянбы былахбышыл,
Хабар гџевле ичеершылхџа.

Сувал` миджагын аттабы,
Гыргынбы аџлхџааџнбы чилхџа.
Гивадхын вод джос кандирбы,
Хабар гџевле ичеершылхџа.

Миджагда ихџеџыџд юххъан,
Юххъаныле кыџџлюд югда.
Гыргынчиле, эгџес вакџле,
Сувабышыл` оо вод югда.

Сувал` югун маржалбы вод,
Мыкџаалике хабар гџооле.
Гунайбышик` ыкџейкџбы вод,
Шас кыџџдимыке хабар гџооле.

Кыџџлид оогџа илгџечџу ааџн,
Улуџџаџхийс цувул` ыккан.
џивааршиле мед тџеле кџааџн,
Илгџеечџу ааџн џыгџбы хџиккан.

Зубейда

(Ойгилъын 1-тӱэсди нумрее)

– Эгье йыгъни агъайкӱле, вуджее кӱарын палтар алеъэджын, нягас увгье сайыр джукӱле зы къайджес деш. Дек`кисахъа – Лекахъа аркӱынийнкъа, хаан аккаий тӱоӱ парчеламишеъэджин, – манджуваббы увгью, Зубейда алийхы аекӱанна.

Мана аркӱын мее, вазирее вееба ханни духайни палтарыке гыттибалха. Ханна дих някӱеенче оза хъехье.

– Зубейда арынане? – ханни вазырыке хъийган.

– Арына, анджах гью някӱеенче сугъоцагас манкъыке даӱхына, – вазире джаваб хъеле.

– Гьиджоона Зубейдее увгью? – хъийган ханни дихее вазырыке.

– Манкъее увгьийн, гью кӱаарын палтар алеъэ, нягас увгье, вакӱле йидж сайыр къайджес деш.

– Медын гьуджоона увгью Зубейдее? – хъийган ханни дихее.

– Манкъее увгьийн, гью аркӱын мее хаан акка гъакъвареъэ, сайиб тӱоӱ тикаламишееъэ.

Ман джуваббы къайхы мее, ханни дихее къагеенче хинджал хъыгъайшу эйги:

– Йизди хавун акка гью ворна!

Вазырыле кӱена хинджал ыӱхы гека. Хаахъа аркӱын Першаныкӱле эйге:

– Тӱоӱ йизди хаана гью ворна!

Манар хинджал ыӱхы геекӱа.

Ханни дихее хъобкуна хабар гъавъуyle хъийгъа, дек`кее эйге:

– Йыгъни язее Зубейда вас йихъай къисматда дешодун. Йизда дих, мана

кӱелиханеешъэ.

Анджах ханни дихыке Зубейда кӱелиханеешъэс дееха, мер мана яр тӱабалееъэс сафариылхъа хъигъече. Гьини элес ханни, дихее гъамбазийвалла гъагас дост аляратӱа. Гьинбы алгъаа сувабы, дюз`бы гицӱидхью. Дюл`тийкеий Самураке шигъалбы гъагас илгъеебчы, мызарайбы хъакъавгью, анджах достаршикӱле никне на гол`идяаке. Акъаӱнани сувалхъа гьибхъырийнкъа, авееке кӱылъын хав. Мани хавни мигъманар къаршилемишагъани утагъее одхъанан кар, илӱгъасын чей, къалябкӱасын темизин тюли ыхъа. Амма мани хагъар эйси ыхъа деш.

– Хавуд де, анджах дешуд дегье аху караматбы. Эйси аркӱынур. Манкъвее мигъманна гыӱрмаӱтыб гывааджы. Эйсийкӱле сагъулва эгъес ыккан, – ханни дихее эйге.

Достарше тохувхъесын мееган кар одхъун, някӱбы гъагас къалябакӱа. Ханни дихна дост, гъаӱкена дост ыхъа. Манкъвее улепбы гъадаха, амма никӱеешъа идяйкан. Сура хаӱмде гьинкъукӱле хъурк`ыӱгъийкаран сесбы къийххье. Янык`ни гозее аккаий диваруд сана-санчика йишонагъа:

– Дек`, ши къийна хагъаб текба дишде вобунбы?

– Деъэш, къийна йишин мигъманар ханна дихый джуна дост вобунбы.

– Нягъана манбы вуӱхъа? – аккайн диварыке хъийган.

– Манбыше идяакесын кар тӱабалагъа. Манбыше Гозел` – Зубейда тӱабалееъэ

ворна. Мана кьаІс хьидеехьен аазыр сен водун.

– Зубейда, хьян илэгъан кьабне водун?

– Деъэш, Зубейда ичий ворна.

– Зубейда тІабалееъэс манбышис ку-маг гьаъас ихьес дишде?

– Ихьесын. Амма ман гьаъасди меega кьаІгьраман ихьес ыккан. Асманбышке алла айгьырыка сувалхъаилхъечІесыккан. Чейлягъни кьайейк` авгъанче чуІмк` алябтІас вуккан, манчика дерягъеенче йаІхъ гьааъас вуккан. Садджу мани йаІххъыІл` Зубейдайсхъа ыІххъаІс аІхаІс.

– Мани йаІххъыІни гьаІкІее

мигьманаршикІле эгъес ихьес дишде?

– Ненкъвейий мана хабар гьуву, мана хъеххъуйни осалхъайий кІаарни кьаеылхъа сакІалас. Аккайн кІорааленче нафас алятІу эйгье:

– Манке гьасре шавааджад шавукІле джад вуччуд джад иммейгьеджын.

Ханни дихни достее аккайний диварни гафылхъа кІыры гяххъы таамыхъайнкъаІ суІпний ачмишхъа. Яныл`ни гозеенче йишонааъан сес адкІынийн. МичІеед манкъвее ханни духайке хъийгІанан:

– ХаІмде вушуджар шассахъа ары деш, гьидчуд кьйхъы дишде?

– Деъэш. Зынар гьу хьинне никІее

ыхъа. Гьидчуд къайхъы деш, не къаджы деш – джаваб хъелен ханни дихее.

Достарше каран тIаIъаIм гъаы, меб йаIххъыIлхъа хъигъеебачIенбы. AIл`гъааI-аIл`гъааI сувасхъа гъибхъырийнкъаI, ханна дих манчын тикын доламабы къаджы, матхъана. Достее эйгье:

– Няъас ши махъа илхъидеебчIес?

Мана гичIу джуни балканыле, оIгеехъа гевчы, быIт`тиххъа атIийкъанна. Сувани къомахъа

илхъеебчIы мее, гъинбишикIле шени сурак` авуб дерягъ къоодже. Къантаргъабы балканаршын аххъы, достар явашба-явашба геебаче. Къаейк` авуб ханни дихни достыкIле чуIмк` авееке. Мана дерягъни хъинес хъивхъарааъа. Дерягъ аIраIламишивхъа йаIхъ ачмишоохъе. Достар Зубейдайсахъа аIлгъааIни йаIххъыIн авайкIан. МаIнкъыIни оIлкайл` гыргын кар, цIа хъидхъу, пIажар ыхъйле хъийгъан хъинне, кIаарда, нафас дена ыхъа.

(Хъийгъийн хъалесын)

ПЁТР ЕРШОВ

СИНИГУР БАЛКАН

(Огийл`ын 1-ъэсди нумрее)

«Няъа кеф деш Иванушка?
Кіёозаравъу вукІул` авхъа?—
Синигурын экІда эйгье, —
Гъамбаз, дешхъеэ ыкІарнана?
Вушуна алдархъун вака?»
ХуІваІ аюрхъу Синигурыка,
Ул`епбышын нагъбы гиккы,
Увгъу: «Гъамбаз, дердее вор зы.
Чарее хъортул увгъу закІле,
Паччагъ — ичий айхъы айре.
Гъуджон гъаъас зы, Синигур?»
Балканын эйгье гивъур:
«Дерд кІыл`бава эгъес даІхаІ,
Анджах кумаг гъаъас аІхаІ.
Мачике воб хъооІна баляа,
Залхъа кІыра гъидёвыва.
Дегъе дердее гъу ыІгъмийкар,
Гъин, ацІахъе, деш вод са кар.
Гъала ишбы оІгее шахъа,
ГъаІшде гъакІне гъу чарысхъа.
Эгъе джукІле: «Шы гъаззирба,
КьоІл`ле суфра шас лезимда.
Уфтан чадыр, зарбы чихъа,
Сайыд югни мыраббайка
ГяцІийн, уфтан гъеле къаббы,
Серин хъааъан гъам мейвабы».

Иван ыІххъаІ мер чарысхъа,
Акка аахъы, эчІе джусхъа.
Эйгье джукІле: «Шы гъаззирба,
КьоІл`ле суфра шас лезимда.
Уфтан чадыр, зарбы чихъа,
Сайыд югни мыраббайка

Гяцгийн, уфтан гъеле къаббы,
Серин хъааъан гъам мейвабы».
Ман къайхъы мее чар шадехье:
«Нооца джад гъу ман эгье де!»
Къелил` хъаъа гъарна нукар,
Табал гъаъа ыкканан кар.
Чарее тагърыф гъаъа мана,
Эйгье: «Югна йагъ вухъена!»

Ачух хъехье, хагм авайган,
Балканын оза хъаъа Иван:
«Оза Иван! Йагъ гивгъалас!
Оза ишбы хъодку хъаъас!»
Иван эгъра оза хъехье,
Йагъ гивгъалас гъаззирехье.
Къоул`ле суфра, чадыр чика,
Сайыд югни мыраббайка
Гяцгийн аляатгу къаббы,
Серин хъааъан гъам мейвабы,

Иллюстрация Пустовойт О.

МешукIеехъа саъы, чин гIал`,
МаIгъкамда йидж гооне ийтIал.
Хыле авхъу мешукI мана,
Синигурылхъа илхъечIена.
Гынейкед са гъадкъур тика,
Одхъан айкIан Машрыгылхъа.
Са ичийни гирхъу хъигъна.

ЙаIхъ авайкIан са уIлджуIмна.
Мол`юдъэсын йыгъ хъооI джолхъа,
Гъивийхъар са чIалагеехъа.
Балканын эйгъе: «Илякке захъа,
Гъайна йаIхъ ааI дерягъеехъа.
Шена Миджаг – шы эйгъена,
Дерягъееъар еехъе мана.
Быкырын сен мана верыгъ,
Дерягъеенче алгъагъас йыгъ,
КъоIни элес хъыIгъааI къахъа,
Йидж къайджесда вакIле къийхъа».
Синигурын увгъу мее ман,
Дерягъысхъа йидж къадаахъван.
Дерягъееъад ыхъа ада,
ГеебачIенбы чилхъа экIба.
Иван гечIе балканыле,
Балкан савку эйгъе джукIле:
«Чадыр гуIвхе, суфранылхъа,
Гиххъе югни мыраббайка
ГяцIийн уфтан нукIрайн къаббы,
Серин хъааъан гъам мейвабы.
Кал`леехъа гъу савъу акIел`,
Дигул`хъе чадырени йыIкъаIл`.
Ил`яккенде, лодкIа къеджен,
Ичийее лодкIа гъеъэкка джен.
Чадыр къавджу ийчIес мана,
Гийгъал одхъун, йидж илэгъа.
Мысайи гусли ил`вийхаI,
Вассе йидж айхъас еехаI.

ЭкIра ичIе чадыреехъа,
Айхъасва йидж къокIле джелхъа.
Югра айхъе йидж, къимеека,
Онеъэ гъу хъийгъад залхъа.
Къайхъы мее джад йыгъын сес,
Зы хъабы маа, кIане вухъес.
КIыра гъеле гъаIше залхъа,
Гъу илякке югра джехъа.
АркIынеэ гъу агар никIее,
Къатдихъанас деш баляаке».
Ман увгъу балкан авайкIан,
Дигулехъе йишда Иван.
Чадырык` са гъавъу къаIчыIр,
Ил`яккасва гийъар маIхуIр.

Паччагъ – ичий гъеекIва-гъеекIва,
Ахыр йиджнан гыйхъар лодкIа.
Чадыр къавджу ээчIе ахъа,
Гийгъал одхъан йидж илэгъа.
«Гъайнанае вор Паччагъ – ичий?
Эйгъейий бес, йидж са циций. –
Фыкыр гъааъа ахва мана, –
Миджаграва нишыкIлена

Джени эйгъе, гъааъа хабар,
Гъина дешур уфтан са кар.
Ёххарара, ранг деш джехъа,
ЙыIкъ айкIан джен са худахъа.
Чоп хъиннеевуд джен къыцIабы,
Джуджебышхъа ээхъе манбы.
Джехъар хъигъна зы идяйкIан,
КъаIраIр гъувезайыр, деш йиккан».
Паччагъ – ичий гийгъал гъеекIва,
ГъеекIва-гъеекIва мыкIыс кIеекъва.
Гиргъыл` мее гусли илвийхаI,
Иваныссе някI аххъас даIхаI.
Хабар дёохъе, гъета Иван,
Къайе хъинне никIее айкIан.

Хошда ихъенбы, шу, юххъанбы

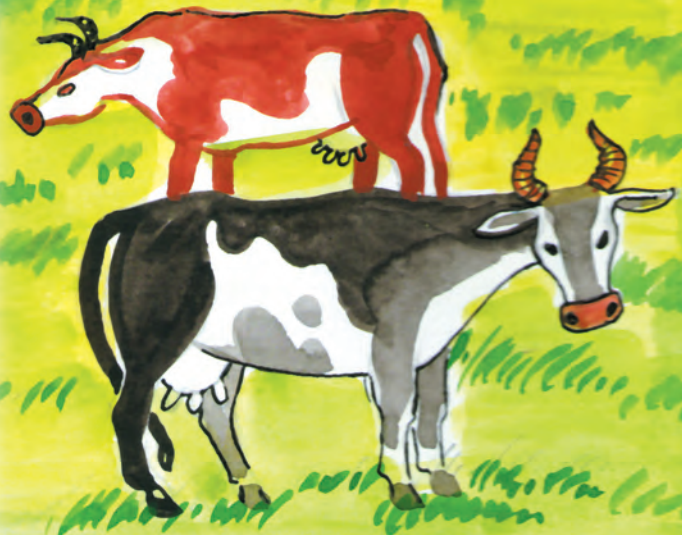
Гъар сурал` чIаIран тIетI`бы,
Югда хъаленбы вушун ишбы,
Доххъазбышее банавушбы,
Хошда ихъенбы, шу – юххъанбы.

Ел`кан гъеле вод тIетI`быше,
Уфтанда хъалесди гъавабыше,
Ачмишхъесди юварше,
Хошда ихъенбы, шу – юххъанбы.

Малбы хъигъеечIес чолулхъа,
ШитI`яр гихаIс колулхъа,
Сесбы ааIс хайыбышеехъа,
Хошда ихъенбы, шу – юххъанбы.

Багъбышее ачмишхъес йиваар,
БатI`ра хъихъес йишин хиваар,
Гейбышын сес гехъа сувал`,
Хошда ихъенбы, шу – юххъанбы.

Ёкъ сурал` джегъилеершина десте,
МаI`нийбышын шу сес садче,
Шадваал`бы фыкыреехъа адче,
Хошда ихъенбы, шу – юххъанбы.

Ханпери Жазирава
ШОХТА БАБА

сен хъооІнкъаІ, кьоІнкъее сана Шахта Бабайлхъа маІк`туббыйи ойкІан ки, джос манкъвее Тезе сенийни хаІмде падаркІабы ал`леджын. Шахта Бабаейыд джос ыкканан карбы мичІеедиис гыхъар гъаъанбыний. Ушахаарыб шадеебхъа Шахта БабайкІле сагъ-олваний эйгъе. МанбышыкІле ацІа дешдий ки, джос падаркІабы едеейи дек`кее илешце.

Анджах сенбы оІтмишхъа адкІынийнбы ва ичий хаІр хъийхъа мактабеехъа ааІ гийгъал. Манчикаб джена феябынана, Шахта Бабабынана хабар таамоохъена. Мактабее джекІле ацІахъайн ки, байрамбышыл`джос гыргын падаркІабы едеейи дек`кее алишцу, адайле. Са йыгъ едике ман хъидгІын гъаъийнкъаІ, едее дегъе вуччуд дигул`гъаъа деш, анджах манкъукІле эйгъен ки, РусланыкІле манчини гъакІее вуччуд иммейгъеджын, манкъукІле джус гъорбы гъаъий мацІа мехъеджын.

Руслан, геоб шулух гъааъан, ушаний. Манкъвее шулух гъааъанкъаІ, едее мана саакит гъаъасди мее, эйгъенний: «Руслан, ыхъана, гыргын Шахта БабайкІле къедже вод, гъу шулух гъааъахъеэ манкъвеевас Тезе сенни хаІмде падаркІабы ал`лес деш». Манчикаб Русланна шулух авайкІанний, ва мана саакитра гийъарний.

ХаІнни йичуе, джекІле Шахта Баба хаа вушу ыхъай ацІахъайхъа гора, гъар едее ман увгъийнкъаІ, дек`кихъа илеекы аІхъаІнний гъаъа.

Йишда вушуна ки, кІиррананкъаІ ыІбраІтбышылхъа инанмыш дехъа. ШакІле, силибы ийхаІраІнкъаІ, къуленикик`авуд пыл авайкийнкъаІ, едее эйгъенний ки, ман пыл йишди мее, феяе вод махъа гиххъы. Шынаб чилхъа инанмышоохъенбыний. Гъамбаше фея къайджийний шы аІрзу гъаъа. Анджах ман кар мыса джад шас къисмат ээхъен дешдий.

Аминайи Русланыб гъар каралхъа инанмышоохъен, гъала мактабеехъа идааІн, йичуйи чоджний воб. Джони ешеебын гыргын ушахар хъинне, манбыб, феябышылхъа, Шахта Бабайлхъа инанмышоохъенбыний. Гъар Тезе

ЮРИЙ ГАГАРИН

Сифтара хаахъа илхъечу,
Алиркыл` кьочах Гагарин.
Алиркылий кьайхъы, вухъа
Душманар начах, Гагарин.

Космонавт гаиме ичлу,
Хьидаркыин мердра иккечлу,
Гьаагуйни джигеехъа гечлу,
Алиркыл`, кьочах Гагарин.

Гьин са хаадын гьунар ыхъа,
Кьыйнийлхъа мее кьаджы дехъа,
Джурдиъы йыгъ, хьаим, эхъа.
Алиркыл`, кьочах Гагарин.

Аалимарше гамы гьавъу,
Хайбышееъаб джига хъавъу,

Совет олкайн халкъ шад гьаъы,
Алиркыл`, кьочах Гагарин.

Ешемишеебхъе аалимар,
Коммунистар, магьаиллимар,
Душманьке ыхъада ер,
Алиркыл`, кьочах гагарин.

Джан кьыймиш гьаъу илхъечлу,
Пегьлеванна гьавайл` кьичлу,
Хайбышее алджахху гичлу,
Алиркыл`, кьочах Гагарин.

Джаббарее вас салам гьооле,
Табрикна йишо кьихооле,
Умуд вобна: гьу ухооле,
Ашкарба, Юрий Гагарин.

Чобан

Дюн`йе йидж идхыйле хыйгъа,
Гъамбаше гъу ворна, чобан.
Гъаъани санаъатбышее,
Югда йыгъын водун, чобан.

Сувабышее геер ыхъа гъу,
Къаргбы ухъан хаӀр хъыхъа гъу,
Гейбы ухъан хаӀр хъыхъа гъу,
Дегъдар хаӀр хъихъена, чобан.

КъыӀдим гаӀмрабышыл` гъаъы,
Дѐл` аляатӀу, гейбы саъы,
ВаӀкъаӀбы къоӀд къатна хъаъы,
Ейлягъыс сийкӀална, чобан.

КъыӀдимына йызыс, хъидгъырийс,
КъыӀлина гѐгъийсий долийс,
ОоӀраӀхаӀ четинийвал`ыс,
Сюрубы ухийхъанна ,чобан.

ВаӀкъаӀбы хъадинкъаӀ юххъан,
Ейлягъбышее гъаъа ухъан.
Илѐгъаъа чис суван хъян,
Шадхъа, хошал ээхъе, чобан.

Йиджбы берайлхъа аъана,
Гязы, няк хъобхъур сааъана,
Чике ахтарма гъаъана,
Гъар ишина устад, чобан.

ТетӀ аликкы ниссе гъаъа,
Къев уӀвхуӀ, итӀумхъес саъа,
Йидж саъас мыртелид гъаъа,
НаӀхурий ишик` аваакӀа, чобан.

Йыгъыс аляйгъе суван ял,
ВаӀкъаӀбы ухъан далба-дал,
АваакӀа вод вак` къызилен медал,
Гъу йишда гагъраман, чобан.

АІБИЙИ ТІАЛИБ

Едее дихыке хъийГанан:

- Къийхъийни дарсбышын ненна гъу энке югда гъаззир гъаъы, АІбий?
- Физкультура, – АІбее джаваб хъелен.

Биологийейни дарсее маГъаІл`лимее хъийГанан:

- Ушахар, шаваа эйгъейи, флора гъуджоона?
- АІбее джаваб хъелен:
- Флора ГъаІсан дайеевани ичийн ду вод.

АІбее хааиш гъаъан:

- Дидей, зас накъра алишце.
- Алишцес деш, – дидейее эйгъен.
- Няъа, дидей?
- Манчихъа гора ки, гъу ман аІлихыІ, зас някІ гъелес деш.
- ХъыІмаІкъаІн, дидей, зы ман гъу никІеенанкъаІ аІлихаІс.

- Еди, йизда вухъун вукІар.
- Гъуджоона гъу одхъун?
- Вуччуд деш. Манчихъа гораб вукІарна.

З

Зака сана залеехъа,
Йишда къоible зер абы.
Билетис пылбы дешва,
Классирее аххъы гязы.

И

Итлаарайн алившу тезе гитара,
Гибгъылна уюттуба хъалбаixхъаI маIъний.
Анджах клансертеехъа са джар итдыры,
КъавджуйнкъаI гъоокIана вухъай итлаарий.

Й

ЙыгIыйре йиш йоIххеехъа,
Гъибхъыр йыгIни йыгIыле.
ЙыкIаIл` йыкIкыIн мешукIбы,
АIлгъааI йыгIни йыгIыле.

К

Каларше котен гъадгъу,
Озурва гебчы килим .
Хъийгъа кал`лебы кIету,
ХъыдаIтхъыIва джо ыIлим.

Къ

Къасей , Къаркъей, Къалалей ,
Вод окIбунан къадаал`бы.
Къыкар сувани къома,
ОкIас ыIхдийхыI гIал`бы.

АМОР

Нева каратейни машгеенче хъарайле. Адее хъидгын гъаан:

– Гъуджоона кыйна шос хагдхъыхъа, адийна бала?

Невее джаваб хъелен:

– Шпагат ачмышавъий.

Адий терсинара илеекы эйгъен:

– Гъуджоо? Шпагат ачмышавъий? Няъа вител`быйи ыхъа чик`?

Йокбул`ле сеннани дихее кыдиминына дек`кике хъидгын гъаа:

– Няъа дядяй дегъе «Анжийн» футбол гъидваага.

Дек`кее эйгъен:

– Кыдиминына манбыше футбол гываага деш. Кыдиминына йызбы гегъа.
Манбышыс мыкIада.

Дихее эйгъен:

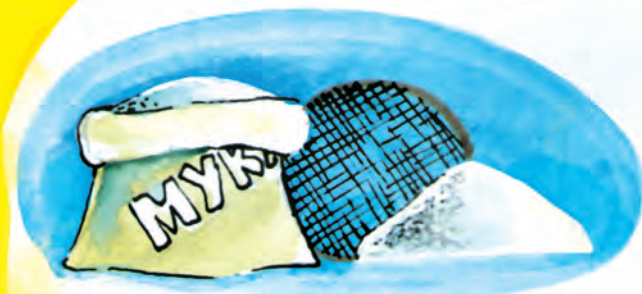
– Джо няъа куртIабы илдяъа? Джохъа куртIабы дешынбыне?

Талмуджебы

Са гьамбаз ворна захъа,
Къыйейн хьиннеен йикГ джухъа.
ИшыгънанкъаI ахвана,
МичIах хъихъеэ, гъехвана.

Оогъа гёгъа , деш йидж йыз,
Гёгъа воднанкъаIд аяз.
Хъян хъетIеэ эрмиш дехъе,
Резин хьинне цыцIахъе.

Адамий деш, вод бигъар,
Чис вуккийкан гейб тимар.
Къалибхъий чина пеше,
Вуккан къуIмаIна хъошце.

Гъихъарассе джад хъода,
ОдхъананкъаI серында.
МекIун къаджийнкъаI этIа,
Гъидхъырийнчис хъидёотIа.

Хылел` аюдхъийн хъеъакка,
Эчеер, джыIхааIбы гекка.
Чика сана хивеехъа,
Йызбы, гёгъийбы ыIххъаI.

Р е б у с ы

ТИАР

+

І

+

ЛТИАПІЙ

їм

+

ДА

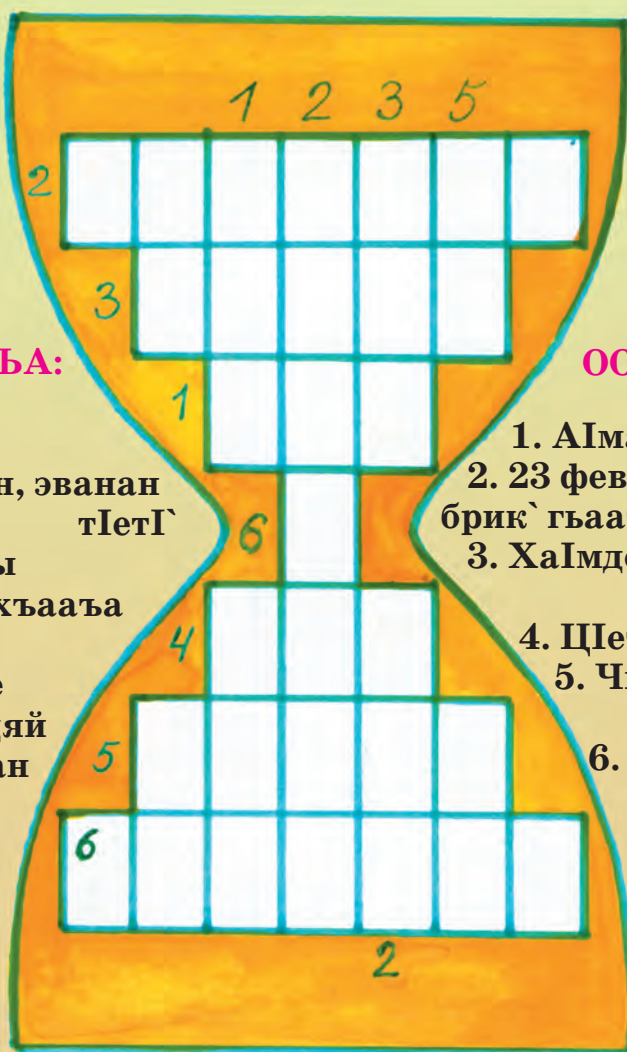
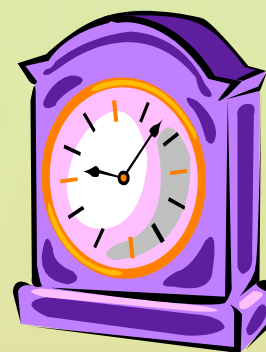
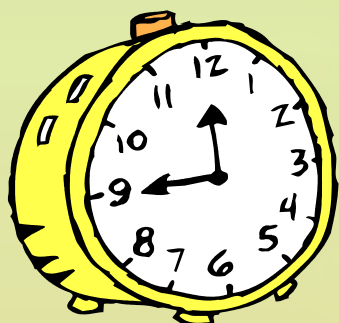
+

+

ал

КРОССВОРД

СОЛУЛЕ САГЪЫЛХЪА:

1. Машынын марка
2. Юхъан хъигъечлен, эванан тIетI
3. МичIеоб гьоокIу шы никIеенче оза хъааъа
4. Эзан кар
5. Паччагъыхъа ээхъе
6. Кар хъоIхъаIс гьидяй сарна инсан

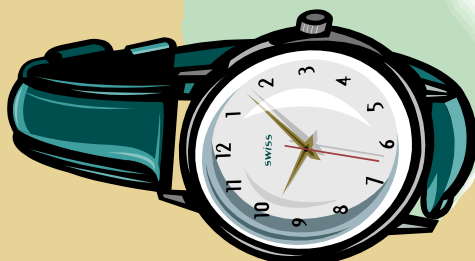
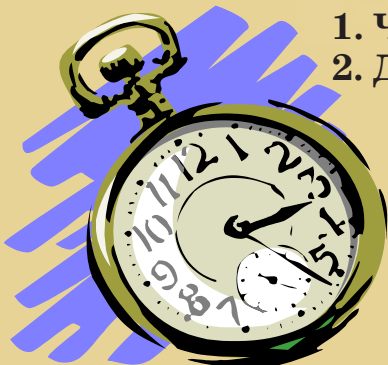
ООГЪАНЧЕ АВХЪА:

1. АIмаIлбы гъаий
2. 23 февралыл` вушубына тебрик` гъааъа?
3. ХаIмде хаIнче ишыгъ гъаийгъе
4. Цетдийн сай
5. Чика сана ишыгъ къедже
6. Ад денебынана мейва

АВГЪАНЧЕ ООХЪА:

1. Чика сана чату гъаъа
2. Дешуд ман ... (Тебе – йишди мизейл`) аваакIа.

Кебедова Халимат

СОКОЛЕНОК

№2/2013

Иллюстрированный детский журнал.
Издается один раз в два месяца.

Учредитель:
Правительство Республики Дагестан

Журнал зарегистрирован Федеральной службой
по надзору в сфере связи и массовых коммуникаций.

Регистр.номер ПИ№ТУ5-0027 от 21 мая 2009 г.
Издается с января 2009 г.

Главный редактор

М. Ахмедов

Редколлегия:

Т. Зургалова (*отв. секретарь*)
В. Гамзаев (*редактор*)
Ш. Бабаева
А. Исмаилов (*зам. гл. редактора*)
Н. Исаев
Ш. Дабузов
Х. Назирова
Аб. Омаров
К. Омаханов

Худ. редактор З. Даганов

Тех. редактор Т. Лузина

Художники З. Даганов, О. Алиев

Обложка М. Муталибов

Сдано в набор 13.02.2013 г.
Подписано в печать 12.04.2013 г.
Уч. изд. л. 4,91. Ус. печ. л. 2,79
Формат 60x84 1/8
Тираж 388 экз.
Заказ № 130

ГУП Республиканская газетно - журнальная
типография
г. Махачкала, пр. Петра I, 61

Государственное бюджетное учреждение -
Республики Дагестан «Редакция
республиканских журналов «Литературный
Дагестан» и «Соколенок»
360725, г. Махачкала, ул. Горького, 6
Раб. тел. 67-36-28

Цахурский язык

Индексы: на год - 78438, на полугодие - 73888.

